

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Zbigniew Puskarski
SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego,
w sprawie **Z.H.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 14 kwietnia 2026 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 25 marca 2025 r., sygn. akt VII Ka 936/24

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Głubczycach

z dnia 4 września 2024 r., sygn. akt II K 304/23,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie braku rozstrzygnięcia o
środku karnym z art. 41 § 1a k.k. i w tej części przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w Opolu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Zbigniew Puskarski Tomasz Artymiuk Włodzimierz Wróbel

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Głubczycach wyrokiem z dnia 4 września 2024 r. (sygn. akt II K 304/23) uznał oskarżonego Z.H. za winnego tego, że w czerwcu 2022 r. w miejscowości K. usiłował doprowadzić przemocą małoletnią do poddania się innej czynności seksualnej poprzez zwabienie jej do miejsca zamieszkania, a następnie popchnięcie na łóżko, przytrzymywanie i dotykane po udzie, to jest czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 2 k.k. Za ten czyn Sąd wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby lat 3, oddając go pod dozór kuratora oraz orzekając m.in. obowiązek leczenia odwykowego i zakaz zbliżania się oraz kontaktowania z pokrzywdzoną na okres 10 lat.

Wyrok ten został zaskarżony przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego w zakresie orzeczonej kary. Apelujący zarzucił orzeczeniu rażącą niewspółmierność kary oraz obrazę prawa materialnego polegającą na pominięciu obligatoryjnego środka karnego z art. 41 § 1a k.k. w postaci dożywotniego zakazu zajmowania stanowisk i wykonywania zawodów związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi.

Sąd Okręgowy w Opolu wyrokiem z dnia 25 marca 2025 r. (sygn. akt VII Ka 936/24) utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Od powyższego prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kasację na niekorzyść oskarżonego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył on orzeczenie w części dotyczącej utrzymania wyroku w mocy w zakresie braku rozstrzygnięcia o środku karnym z art. 41 § 1a k.k. Prokurator Generalny zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu przez Sąd Okręgowy w Opolu nienależytej kontroli odwoławczej oraz wadliwym rozpoznaniu zarzutu apelacyjnego. W konsekwencji doprowadziło to do niezasadnego utrzymania w mocy orzeczenia Sądu I instancji dotkniętego rażącą obrazą prawa materialnego, tj. art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r.), wynikającą z zaniechania orzeczenia obligatoryjnego środka karnego mimo skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego. Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Opolu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego jest w pełni zasadna, a podniesiony w niej zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. znajduje całkowite oparcie w realiach procesowych niniejszej sprawy. Istota uchybienia Sądu

odwoławczego sprowadza się do rażąco wadliwego przeprowadzenia kontroli instancyjnej, co doprowadziło do usankcjonowania wyroku dotkniętego oczywistą obrazą prawa materialnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż rzetelna kontrola odwoławcza wymaga nie tylko formalnego odniesienia się do zarzutów apelacji, ale przede wszystkim wyciągnięcia z tej analizy właściwych konsekwencji procesowych. W badanej sprawie Sąd Okręgowy w Opolu przyznał w uzasadnieniu swojego wyroku, że zarzut prokuratora dotyczący braku orzeczenia środka karnego z art. 41 § 1a k.k. był trafny, a Sąd Rejonowy faktycznie dopuścił się uchybienia. Sąd II instancji wprost wskazał, że uchybienie to powinno skutkować zmianą wyroku, jednak nie dokonał jej w wyniku – jak to określono – „niewątpliwego przeoczenia”.

Tego rodzaju „przeoczenie” nie może być akceptowane na gruncie rzetelnego procesu karnego, zwłaszcza gdy dotyczy norm o charakterze bezwzględnie obowiązującym. Przepis art. 41 § 1a k.k. w brzmieniu właściwym dla daty czynu (zastosowanym przez Sądy obu instancji na podstawie art. 4 § 1 k.k.) w sposób kategoryczny nakłada na sąd obowiązek orzeczenia zakazu zajmowania wszelkich stanowisk i wykonywania zawodów związanych z pracą z małoletnimi w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego. Skoro oskarżonemu przypisano usiłowanie doprowadzenia małoletniej pokrzywdzonej do poddania się innej czynności seksualnej, ziszczenie się przesłanki obligatoryjnego orzeczenia rzeczonego zakazu było oczywiste i nie wymagało dalszych ustaleń faktycznych.

Zaniechanie naprawienia tego błędu przez Sąd odwoławczy, mimo posiadania pełnej świadomości jego istnienia, stanowi rażącą obrazę art. 433 § 2 k.p.k., która miała decydujący wpływ na treść prawomocnego orzeczenia. Sąd II instancji, rozpoznając apelację wniesioną na niekorzyść oskarżonego i dostrzegając błąd materialnoprawny w wyroku Sądu meriti, miał procesowy obowiązek dokonania stosownej korekty. Pozostawienie w obrocie prawnym wyroku niepełnego, ignorującego ustawowe wymogi w zakresie kształtowania reakcji karnej za przestępstwa o tak wysokim stopniu społecznej szkodliwości, godzi w powagę wymiaru sprawiedliwości i narusza cele kary w zakresie prewencji indywidualnej oraz ogólnej. Z tych względów Sąd Najwyższy uznał, że konieczne jest uchylenie wyroku

w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Opolu, który w toku ponownej kontroli instancyjnej winien wyeliminować opisane uchybienie.

Zbigniew Puskarski Tomasz Artymiuk Włodzimierz Wróbel

[WB]

[a.ł.]